

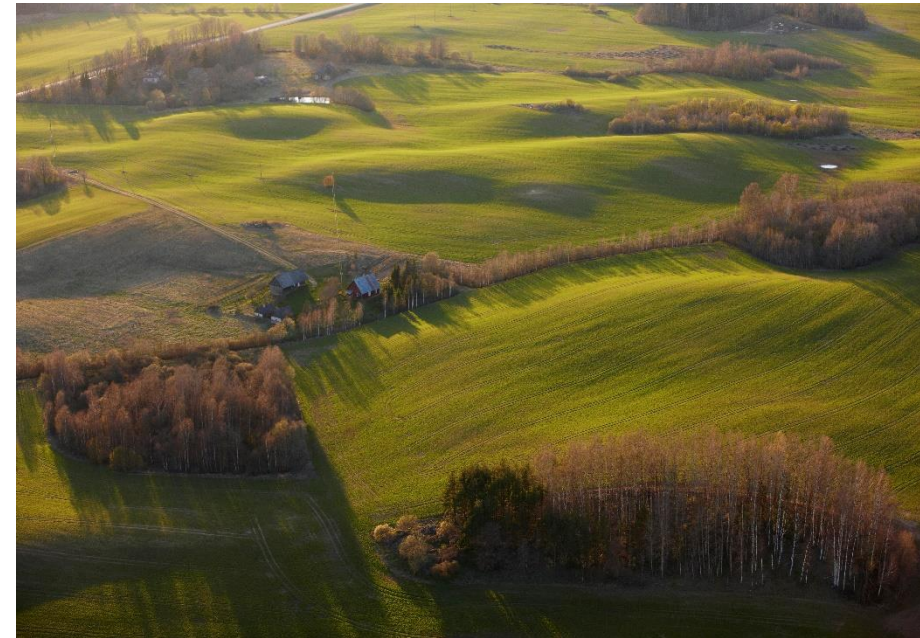


MAAELUMINISTEERIUM

# Tingimuslikkus HPK nõuded

Siim Suure

Otsetoetuste valdkonna peaspetsialist  
2023



# TINGIMUSLIKKUS

- Käesoleva perioodi nõuetele vastavuse süsteemi edasiarendus, kuhu lisanduvad rohestamise toetuse nõuded (sh. püsirohumaa säilitamise kohustus).

# TAUST- NÕUETELE VASTAVUS

- Nõuetele vastavus seob EL-i ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) toetuste täies mahus maksmise maakasutuse, põllumajandustootmise ja põllumajandusliku tegevusega seotud nõuete ( maa hea põllumajandus- ja keskkonnaseisund, keskkond, rahva-looma- ja taimetervis) järgimisega.
- Nõuded on seotud toetussaaja põllumajandusliku tegevuse ja/või põllumajandusliku majapidamise maaga.
- NV ei ole toetus, vaid pigem põllumajandustegevusega ja põllumajandusmaaga seotud nõuete baastase, mida tuleb toetuste taotlemiseks täita.
- Eesmärk on tagada, et toetusi saaksid täies mahus vaid need taotlejad, kes järgivad nn elementaarseid nõudeid.

# Informatsioon

- <https://agri.ee/tingimuslikkus>
- <https://www.pria.ee/infokeskus/tingimuslikkus-ja-nouetele-vastavus>

- **HPK 1 Püsirohumaa ja põllumajandusmaa suhtarvu säilitamine**
- Püsirohumaa osakaal riigis tervikuna ei tohi väheneda 2018. aastal kehtestatud võrdlussuhtarvuga võrreldes üle 5%. Taotlejad, kellele kehtib püsirohumaa tagasi rajamise kohustus, peavad rajama püsirohumaa määratud ulatuses tagasi.
- Taotlejad, kelle kasutuses on põllumajandusmaad, millele kehtib püsirohumaa tagasi rajamise kohustus, kuid kes ei ole püsirohumaad tagasi rajanud, peavad rajama püsirohumaa määratud ulatuses tagasi. Tagasi rajatud püsirohumaa kasutusotstarvet ei tohi muuta, sealhulgas püsirohumaad üles künda.

- **HPK 2 Märg- ja turbaalade kaitse**

- Nõue 1: Turvasmullaga põllumajandusmaal ei ole kündmine ja freesimine lubatud. Kui põllumajandustootja on võtnud mullakaitse toetuse kohustuse turvasmuldade kohta, siis võib seda rohumaad kohustuseperioodi jooksul üks kord freesida.
- Nõue 2: Kuivendatama märgalaid ja turvasmullaga põllumajandusmaad ei tohi kuivendada. Kuivendatud märgalade ja turvasmullaga põllumajandustegevuseks kasutataval põllumajandusmaal on drenaazisüsteeme lubatud rekonstrueerida üksnes siis, kui kasutatakse lahendusi, mis ei suurenda kasvuhoonegaaside heitkoguseid, ja kui see on vajalik mineraalmullas paikneva kuivendussüsteemi toimimiseks.
- NB! Nõue rakendub 2024 aastal.

- **HPK 3 Koristusjätmete põletuskeeld, välja arvatud taimetervise eesmärkidel**
- Põllumajandusmaal kulu, heina ja põhku põletada ei ole lubatud, välja arvatud Põllumajandus- ja Toiduameti ettekirjutuse alusel ohtliku taimekahjustaja tõrjeabinõu rakendamise eesmärgil. Loodus- ja linnudirektiivi eesmärkide täitmiseks võib Keskkonnaamet anda erandi kulu ja heina põletamiseks.

- **HPK 4 Puhverribade rajamine vooluveekogude äärde**
- Vooluveekogu äärde tuleb jätta puhverriba, kus on keelatud väetist ja taimekaitsevahendeid kasutada. Puhverriba laius arvestatakse veeseaduse § 118 lõigetes 3 ja 4 sätestatud lähtejoonest. Puhverriba laius on vähemalt:
  - 1) 1 meeter – alla 10-ruutkilomeetrise valgala peakraavil ja maaparandussüsteemi avatud eesvooluna kasutataval kraavil, kui nimetatud kraavi veekogutüüp on keskkonnaregistri Eesti looduse infosüsteemi andmetel peakraav või kraav.
  - Erandina on puhverriba laius 3 meetrit alla 10-ruutkilomeetrise valgala peakraavil ja maaparandussüsteemi avatud eesvooluna kasutataval kraavil, kui see asub vähemalt 10-protsendilise maapinna kaldega alal.
  - 2) 10 meetrit – jõe, oja ja kanali puhul, mille veekogutüüp on Eesti looduse infosüsteemi andmete kohaselt jõgi, oja või kanal, ning üle 10-ruutkilomeetrise valgala peakraavil ja maaparandussüsteemi avatud eesvooluna kasutataval vooluveekogul.



- **HPK 5 Mulla degradeerumise ohtu vähendavad maaharimistavad, sealhulgas kalde arvessevõtmine**
- Üle 10% kaldega aladel tuleb erosiooni takistamiseks põllumajandusmaa harimisel kasutada sobivaid agrotehnilisi võtteid. Sobivateks agrotehnilisteks võteteks on mulla harimine risti kallakuga, püsirohumaad rajamine, heintaimede kasvatamine, minimeeritud mullaharimine, kaitseribade rajamine künngaste nõlvadele või veekogude kallastele.

- **HPK 6 Katmata mulla puudumine kõige kriitilisema(te)l perioodi(de)l**
- Põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuridealusest maast peab vähemalt 50 protsenti olema talvise taimkatte all. Kui põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuridealusest maast vähemalt 50 protsendil kasvatatakse köögivilja, puuvilja, marjakultuuri, lilli, maitse- ja ravimtaimi ning istikuid, peab põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuridealusest maast vähemalt 30 protsenti olema talvise taimkatte all. Talviseks taimkatteks loetakse 1. novembrist kuni 31. märtsini põllumaal ja püsikultuuridealusel maal olevad põllumajanduskultuurid, sealhulgas vahekultuur, kõrretüü ja taimejäänused.

- **HPK 7 Külvikord**

- Põllumajandusliku majapidamise põllumaal ei ole lubatud kasvatada samal põllul sama põhikultuuri üle kolme aasta, välja arvatud mitmeaastased põllukultuurid, rohumaakultuurid, looduslikud rohttaimed ja kesa. Põllumajandusliku majapidamise põllumaast 50 protsendil ei ole lubatud kasvatada sama põhikultuuri kahel järjestikusel aastal, välja arvatud vahekultuuri kasvatamise korral.
- Põhikultuur on põllumajanduskultuur, mis külvatakse, istutatakse või pannakse maha hiljemalt 15. juunil ja mida kasvatatakse kasutades kohalikele normidele vastavaid agrotehnilisi võtteid. Kui maad hoitakse põhikultuuri kasvuperioodi jooksul söötis või mustkesas, katkeb põllumajanduskultuuri järgnevus. Vahekultuuriks loetakse kultuuride kasvatamist kahe üksteisele järgneva vegetatsiooniperioodi põhikultuuride vahelisel ajal.
- Nõuet ei kohaldata põllumajandustootja suhtes, kelle ettevõtte on mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud, või kelle põllumajandusliku majapidamise põllumaa suurus on kuni 10 hektarit.

- HPK 8
- Tootmisega mitteseotud objektide või maa-alade all asuva põllumajandusmaa minimaalne osakaal
- Maastikule iseloomulike vormide säilitamine
- Keeld lõigata hekke ja puid lindude pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal
- Meetmed invasiivsete taimeliikide vältimiseks (lisavõimalus)

- **HPK 8.1** Põllumajandustootja jätab alljärgnevatel slaididel väljatoodud variantides 1, 2 või 3 sätestatud ulatuses tootmisest kõrvale järgmised maa-ala ja elemendid, mis asuvad tema põllumajandusliku majapidamise põllumaal või külgnevad sellega:
- 1) mitte-tootlik maa-ala: mustkesa, sööti jäetud maa ja haljaskesa haljasväetise sissekänniks;
- 2) mitte-tootlik maa-ala: 6–12 meetri laiune rohumaariba ja HPK 4 puhverriba;
- 3) Maastikuelemendid määruse nr 68 § 6 lõigetes 1-4 ja 6-8 väljatoodud maastikuelemendid.

- **Variant 1:** Põllumajandustootja jätab tootmisest kõrvale eespool mainitud punktides 1 või 2 nimetatud maa-ala ning punktis 3 nimetatud maastikuelemente kokku sellise pindala ulatuses, mis moodustab vähemalt neli protsenti tema põllumajandusliku majapidamise põllumaa ja maastikuelementide pindalast.
- **Variant 2:** Põllumajandustootja võib jätta tootmisest kõrvale eespool mainitud punktides 1 või 2 nimetatud maa-ala või punktis 3 nimetatud maastikuelemente kokku sellise pindala ulatuses, mis moodustab vähemalt kolm protsenti tema põllumajandusliku majapidamise põllumaa ja maastikuelementide pindalast, kui ta võtab strateegiakava ökoalade sekkumise kohustuse.
- **Variant 3:** Põllumajandustootja võib jätta tootmisest kõrvale eespool mainitud punktis 1 nimetatud maa-ala või punktis 3 nimetatud maastikuelemente kokku sellise pindala ulatuses, mis moodustab vähemalt kolm protsenti tema põllumajandusliku majapidamise põllumaa ja maastikuelementide pindalast, kui ta kasvatab vähemalt neljal protsendil oma põllumajandusliku majapidamise põllumaast lämmastikku siduvaid põllumajanduskultuure.

- Tootmisest kõrvale jäetud maa-alal ja elemendil ei ole lubatud põllumajanduslik tegevus ning taimekaitsevahendite kasutamine kuni taotluse esitamise aasta 25. juulini. Kui haljasväetise sissekünni aastal külvatakse haljaskesale talivili, võib haljakesa niita ja hekseldada enne 26. juulit.
- Sööti jäetud maa ja 6–12 meetri laiune rohumaariba loetakse põllumaaks seni, kuni põllumajandustootja määratleb seda tootmisest kõrvale jäetud maana.
- Rohumaariba on olemasolev või rajatav 6–12 meetri laiune rohumaariba, millel kasvavad looduslikud rohhtaimed või erinevad rohumaakultuurid. Rohumaariba ei tohi külgneda rohumaa ega sööti jäetud maaga ega moodustada põllu pindalast üle 10 protsendi. Rohumaariba ei tohi rajada rohumaa ega sööti jäetud maale. (Näide: nisu põld on 10 ha, seega saab rohumaariba olla maksimaalselt 1ha ja kokku peab nisupõld+riba olema 11ha-t.



- Lämmastikku siduvate põllumajanduskultuuride kasvuala on põllumaa, mis vastab kõikidele järgmistele tingimustele:
- 1) põllumaal kasvab kas esparsett (*Onobrychis* Mill.), ristik (*Trifolium* spp.), lutsern (*Medicago sativa*, *Medicago* L.), mesikas (*Melilotus* Mill.), nõiahammas (*Lotus corniculatus*), vikk (*Vicia* spp.), hernes (*Pisum* spp.), aeduba (*Phaseolus* spp., *vigna* spp.), põlduba (*Vicia faba*) või sojauba (*Glycine max* L.) (edaspidi lämmastikku siduv põllumajanduskultuur);
- 2) lämmastikku siduv põllumajanduskultuur kasvab põllumaal puhaskultuurina või seguste põllumajanduskultuuridega, kui lämmastikku siduva põllumajanduskultuuri osakaal taimikus on üle 50 protsendi;
- 3) põllumaa ei asu veeseaduse §-s 118 sätestatud veekaitsevööndis;
- 4) põllumaal ei kasutata taimekaitsevahendeid;
- 5) põllumaad ei hekseldata kuni 25. juulini;
- 6) talivilja kasvatamise korral on see külvatud hiljemalt 15. oktoobril;
- 7) põllumaad, millel ei kasvatata talivilja, ei künta sisse enne 15. oktoobrit ega kasutata seal muid taimikut kahjustavaid mullaharimisviise.



Nõude täitmisest on vabastatud põllumajanduslikud majapidamised, kui:

- 1) üle 75% põllumaast kasvatatakse rohumaakultuure või muid looduslikke rohhtaimi, liblikõielisi kultuure, maad hoitakse kesas või kasutatakse nende kombinatsiooni;
- 2) üle 75% toetusõiguslikust põllumajandusmaast on püsirohumaad,;
- 3) Põllumajandustootjad, kelle toetusõiguslik põllumaa ei ületa 10 ha
- Eesti rakendab määruse (EL) nr 2021/2115 III lisa joonealuse märkuse 1 kohaselt metsasuse erisust.

Metsasuse erisus rakendamisel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- 1) üle 50% kogu maismaa pindalast peab olema kaetud metsaga ning
- 2) metsa ja põllumajandusmaa vaheline suhtarv peab olema suurem kui 3:1 ning
- 3) majapidamised peavad asuma piirkondades, mis on määratletud looduslikust eripärast tingitud piirangutega aladena.

## **Metsasuse erisusega hõlmatud kohaliku omavalitsuse üksuste loetelu**

1. Anija vald
2. Kose vald
3. Kuusalu vald
4. Lääne-Harju vald
5. Viimsi vald
6. Hiiumaa vald
7. Alutaguse vald
8. Lüganuse vald
9. Narva-Jõesuu linn
10. Mustvee vald
11. Vormsi vald
12. Häädemeeste vald
13. Saarde vald
14. Kohila vald
15. Ruhnu vald
16. Saaremaa vald
17. Peipsiääre vald
18. Tõrva vald
19. Valga vald
20. Põhja-Sakala vald
21. Rõuge vald

- **HPK 9 Keeld muuta või künda Natura 2000 aladel asuvaid püsirohumaid**

Keskkonnatundliku püsirohumaa kasutusotstarvet ei ole lubatud muuta, ega seda ka üles künda.

Keskkonnatundlik püsirohumaa on Natura 2000 võrgustiku alal asuv:

- 1) püsirohumaa, mille põllu muld on 100 protsendi ulatuses turvasmuld;
- 2) pärandniit või
- 3) inventeeritud väärtuslik püsirohumaa.

Pärandniitu või inventeeritud väärtuslikku püsirohumaad pole lubatud uuendada. Rohukamara uuendamine pealkülvi teel, millega ei pöörata rohukamarat ümber on lubatud ainult püsirohumaa puhul, mille muld on 100 protsendi ulatuses turvasmuld. Pärandniitu ega inventeeritud väärtuslikku püsirohumaad ei ole lubatud uuendada ka pealkülvi teel.

Kui nimetatud püsirohumaade kasutusotstarvet on muudetud või need on täielikult või osaliselt üles küntud, teavitab PRIA taotlejat viivitamata tagasirajamise kohustusest, annab põllumajandustootjale üksikjuhtumi asjaoludest sõltuvad tagasirajamise juhised ja määrab püsirohumaa tagasirajamise tähtpäeva.



MAAELUMINISTEERIUM

# Aitäh!

Siim Suure

[siim.suure@agri.ee](mailto:siim.suure@agri.ee)

Tel. (+372) 6256118